

I C O N E S

AD ILLUSTRANDAM

ANATOMEN COMPARATAM.

AUCTORE

I. A. A L B E R S

MEDICINAE ET CHIRURGIAE DOCTOR, ACADEMIAE CAESAREO-REGIAE JOSEPHINAE
MEDICO - CHIRURGICAE VINDOBONENSIS, ACADEMIAE REGIAE SCIENTIARUM BEROLINENSIS, ACADEMIAE REGIAE SCIENTIARUM BOLOGNAE MONACHIENSIS, ACADEMIAE REGIAE SCIENTIARUM HOLMIENSIS, SOCIETATIS REGIAE SCIENTIARUM GOETTINGENSIS, SOCIETATIS IMPERIALIS RUSSICAE NATURAE SCRUTATORUM MOSQUENSIS, SOCIETATIS MEDICAE PARISIENSIS, FACULTATIS OLIM MEDICAE LOCUM EXPLENTIS, SOCIETATIS MEDICAE AEMULATORIAE PARISIENSIS, SOCIETATIS SUECANAE HOLMIAE, SOCIETATIS MEDICAE HAVNIENSIS, SOCIETATIS MEDICO - CHIRURGICAE LONDINENSIS, SOCIETATIS LINNEANAE PHILADELPHIENSIS, SOCIETATIS PHYSICO - MEDICAE ERLANGENSIS, SOCIETATIS PHYSICAE ET HISTORIAE NATURALIS WETTERAVIENSIS, SOCIETATIS NATURAE SCRUTATORUM MAERBURGENSIS, SOCIETATIS HISTORIAE NATURALIS HANNOVERANAE, ET DENIQUE SOCIETATIS SYDENHAMIANAE MEDICAE HALENSIS SOCI.

L I P S I A E

APUD G. J. GOESCHEN. 1818.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

DEPARTMENT OF THE HISTORY OF ARTS

SOCIETATI REGIAE LONDINENSI

J. A. ALBERS.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

P R A E F A M E N.

Jam ante decem abhinc annos operis huius initium feci; ab ipso edendo plura me tamen alia detinuerunt negotia literaria. Per quod temporis spatium operis non solum rationem atque elenchum, sed ipsas quoque tabulas aeri inscriptas cum amicis pluribus, qui in hoc doctrinae genere maxime inclaruerunt, ex quibus virorum Blumenbachii, Sömmerringii, Cuvieri, Rudolphi, Tiedemanni, Trevirani celeberrima nomina hîc allegasse sufficiat, communicavi. Sola autem haec eadem nomina documento sunt, assensus horum virorum non nisi pro veris sincerisque accipi a me potuisse.

Quem autem in edendis hisce tabulis mihi finem proposuerim, eum titulus sufficienter indicat: editurus enim sum Icones ad illustrandam anatomiam comparatam, easque rariorum maxime animalium, quorum corpora inspiciendi rarissima in nostris regionibus paucis tantum datur copia. A cetaceis igitur incipiendum putavi, utpote quorum partes paucissimae eaeque

rarius hucusque sunt delineatae. Quam ob causam sequentis quoque fasciculi materia anatomicam eorumdem animalium structuram exhibebit. — Partium vero delineatarum non fusiores descriptiones, sed succinctas, quales ad intelligendas tabulas sufficient, solummodo explicationes sum daturus.

Pronunciasset hoc loco desiderium liceat, ut eximium Petri Camper opus de cetaceorum structura anatomica, claram sane lucem de re scrutatu cognituque dignissima sparsurum, tandem edatur a viri immortalis filio Adriano Camper, viro cum de omni scientia naturali, tum maxime de anatomia comparata summopere merito.

Tabulae iam editae priores si bene ab artis peritis exceptae fuerint, alterum ipsarum fasciculum, vel binos quotannis, parabo edendos, iique emtoribus, quamvis paucis forsitan futuris, modico pretio tradentur, utpote utroque nostrum, amico meo Goeschen, bonorum omnium aestimatione dignissimo, et me ab omni lucri cupidine alienissimo.

Bremæ,
die decimo Februarii,
C1919CCCCXVIII.

I. A. ALBERS.

TABULA I.

Balaenae Boopis (la Jubarte des Basques) skeleton.

Petrus Camper, huc (Bremam) profectus, ut huius animalis caput in usum operis sui supra laudati delinearet, Balaenam Phisalium esse censuit. At pectus animalis sulcatum, diligenti delineatione accurate descriptum, Balaenam esse Boopem, citra omnem ponit dubitationem.

Captum vero animal anno 1669. die 8vo Maji in altero Visurgis alveo prope portum Vegesack, mox Bremam est translatum. Magna ipsius imago oleatis coloribus primum est picta et deinde skeleton praeparatum; utrumque vero in curia Bremana suspensum. Imago pristinum adhuc retinet locum; skeleton autem in museo societatis physicae nostrae asservatur, in quod inter Gallicam nostrae urbis occupationem est transpositum.

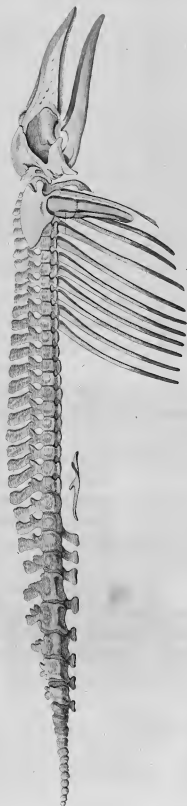
Fuit autem

Longitudo totius animalis,	. . .	ped. 29
Distantia inter os et oculum,	. . .	— 5
Longitudo pinnae anterioris,	. . .	— 3
Latitudo caudae,	. . . .	— 9

Maxime dolendum est, hocce skeleton non solum pluribus ossibus esse mancum, sed totum quoque, ut primo docemur

intuitu, prorsus vitiose compositum. Ipsa maxilla inferior cranio perperam est iuncta, quod facile colligitur e processibus coronoidæis deorsum versis; quem quidem errorem in delineatione mea emendandum curavi. Os singulum libere pendens in parte sceleti inferiori et posteriori os pubis mihi videtur esse, quod in Delphino Phocaena e duobus constituitur ossibus discretis semilunaribus.

T A B U L A   I I.

Facies superior cranii Monodontis Narhwal junioris, quod in collectione zootomica celeb. de Froriep, viri a consiliis medicis, Vinariae adservatur.

Est autem hocce caput notatu dignum, et propter cranii ossa nondum coalita, et propter dentes duos exsertos, quorum dexter minor est sinistro.

Equidem novi hucusque novem tantum delineationes craniorum Narhwalis, duobus dentibus exsertis.

Primae delineationis a Wintersteenio a. 1684 editae mentionem facit Klein in historia piscium naturali. Lipsiae. 4.

Secundam exhibuit Eberh. Wern. Happelius in relationibus curiosis, oder die größten Denkwürdigkeiten dieser Welt. Hamburg 1681—1690. Tom. IV. pag. 629.

Tertia est illa Salomonis Reisellii, quam in Ephemeridibus naturae curiosorum, Dec. III. ann. 8. 1700. pag. 351 sqq. ad exemplar, quod Stuttgartiae adservabatur, depingi curavit et brevibus descripsit.

Quarta latet in rarissima dissertatione Tychonis Tychonii, cui titulus: *Monoceros piscis*, haud *monoceros*, Hafniae 1706, cuius alteram partem anno sequenti 1707 prodire iussit. In cranio ab ipso descripto et delineato laevus dens exsertus aequabat septem pedes, dexter, qui maxilla obductus latebat, novem pollices *.

Quintam novi capitis insignis atque notissimi delineationem, cuius cel. Anderson in descriptione itineris ad Islandiam et Groenlandiam et fretum Davis ** mentionem jam fecit, quodque nunc in collectione physiographica perillustr. Roeding Hamburgi servatur, unde superiori adhuc anno liberaliter mihi concessum, ut accuratius ipsum inspicerem et perscrutarer. Est autem huius capitis dens exsertus sinister longitudinis pedum 7 et pollicum 5; dens exsertus dexter longitudinis pedum 7. Anderson duas re vera eodem loco exhibuit huius capitis imagines, quarum altera superiorem, altera inferiorem capitis faciem

* Dissertationem modo allegatam laudat quoque celeberrimus ille, et de anatomia comparata meritissimus Eberhardus Home, in tractatu de dentibus exsertis Narhwali (*Philosophical Transactions of the Royal Society of London, for the year 1813. Part. I. p. 126—130.*) — Integer titulus dissertationum Tychonii est: *Tychonis Lassen Tychonii Monoceros piscis haud monoceros ad veram formam nuperi e mari Groenlandico hospitis depictus et descriptus, cum prologo historico-critico. Resp. Weichhart. Hafniae 1706.*

Eiusdem Exercitatio II. *Monoceros piscis haud monoceros, quaesitus in museis. Resp. Gyrsting ibidem 1707. 4. c. fig. aen.*

** Johann Andersons Reise nach Island, Grönland und der Straße Davis. Hamburg 1746. pag. 203.

ostendit. Priorem Uffenbachius in itineris sui descriptione * iteravit et rudi prototypo rudiorum exhibuit, ita, ut vix nisi critices et comparationis gratia nominari hic mereatur.

Sextam et septimam videmus et legimus descriptam in Laurentzenii (Johannis) Museo regio, seu catalogo rerum tam naturalium quam artificialium, quae in basilica bibliothecae Daniae monarchae Friderici IV. Hafniae adservantur, 1711. — et in Kleinii historia piscium, Miss. V. tab. 3. fig. a. b. — Censente perillustri Blumenbachio, hae quidem imagines haud secus ac illae, quas supra commemoravimus, Happelii et Wintersteenii unum idemque exemplar illud exhibuerunt, quod etiamnum, ut supra dictum est, in collectione Roedingii exstat.

Duas alias, octavam scilicet et nonam, in totidem craniis delineationes dedit supra laudatus Home, in commentatione antea citata. Quarum quidem altera (Plate VII. fig. 1.) consimilis est ei, quam Tycho Tychoenius exhibuit; altera vero (ibidem fig. 2.) Monodontis Narhwal feminae caput cum utroque dente laniano, primore exitum parante, monstrat.

1. Os frontis.

1. Ossis occipitis apex superior.

3. Os maxillae superioris.

4. Os intermaxillare.

* Zachar. Conrad von Uffenbach merkwürdige Reisen durch Niedersachsen, Holland und England u. s. w. Frankf. und Leipz. 1753. T. II.

5. Os unguis.
  6. Os temporum.
  7. Os sphenoideum, i. e. spina sphenoidalis.
  8. Dens exsertus sinister.
  9. Dens exsertus dexter.
-

T A B U L A   I I I .

Capitis ejusdem facies inferior.

1. Os frontis.
  2. — bregmatis.
  3. — occipitis.
  4. — maxillae superioris.
  5. — intermaxillare.
  6. — unguis.
  7. — temporum.
  8. Rudimenta organi auditus.
  9. Vomer.
  10. Os sphenoïdeum.
  11. Ejusdem processus pterygoïdeus.
  12. Os palatinum.
  13. Dens exsertus sinister.
  14. — — dexter.
-

